

ХУЛОСАИ КОМИССИЯИ ЭКСПЕРТИИ

шурои диссертатсионии 6D.KOA-093 назди Инститuti таърих, бостоншиносӣ ва мардумшиносии ба номи А. Дониши Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ба диссертатсияи Салимзода Фатҳиддин Файзиддин дар мавзui «Расму анъанаҳо ва бозиҳои мардумии минтақаи Кӯлоб дар замони шуравӣ ва истиқлолият (дар мисоли ноҳияи Данғара)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯи ихтисоси: 07.00.07 - Мардумшиносӣ, этнология ва антропология.

Комиссияи эксперти дар ҳайати раиси комиссия - д.и.т. дотсент Тиллоев С.С., аъзоёни комиссия: д.и.т. Қобилова Б., н.и.т. дотсент Сайнаков С., ки бо қарори шурои диссертатсионии 6D.KOA-093 назди Инститuti таърих, бостоншиносӣ ва мардумшиносии ба номи А. Дониши АМИТ аз 27.03.2025 таъсис дода шудааст, диссертатсияи Салимзода Фатҳиддин Файзиддин дар мавзui «Расму анъанаҳо ва бозиҳои мардумии минтақаи Кӯлоб дар замони шуравӣ ва истиқлолият (дар мисоли ноҳияи Данғара)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯи ихтисоси 07.00.07 - Мардумшиносӣ, этнология ва антропологияро баррасӣ намуда, хулосаи зерин баровард:

1. Мубрам будани мавзui таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки мавзui таҳқиқот ба яке аз масъалаҳои муҳими ҳаёти имрӯзаи ноҳияи Данғара бахшида шудааст.

Тоҷикистон, ки дорои шароиту табиати гуногун мебошад, вобаста ба ин, ҳар як минтақаи он, аз ҷумла минтақаи Кӯлоб фарогири фарҳангу анъана, иду маросим ва суннатҳои ба худ хос аст, аммо оид ба минтақаи Кӯлоб, хусусан ноҳияи Данғара дар мавзui расму анъанаҳо ва бозиҳои мардумӣ дар илми таърихшиносии ватанӣ ба қадри кофӣ ва дар сатҳи зарурӣ ғанӯз таҳқиқоти илмӣ анҷом наёфтааст. Аз ин лиҳоз, омӯзиш ва таҳқиқи он дар шароити имрӯза барои доираҳои илмӣ ва махсусан илми мардумшиносӣ аҳаммияти махсус дорад.

2. Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот. Муаллиф дар асоси адабиёти илмӣ, маълумотҳои этнографӣ ва осори фолклорӣ, инчунин мушоҳида ва суҳбатҳои мустақимро ба расму анъанаҳо ва бозиҳои мардумии минтақаи Кӯлоб, хусусан ноҳияи Данғараро мавриди таҳқиқу баррасӣ қарор дода, дурустии масъалаҳои таҳқиқшавандаро мушаххас карда, маълумоти тоза дарёфташударо ба доираи илмӣ ворид намудааст.

Барои расидан ба ин ҳадафҳо муаллифи рисола иҷрои чунин вазифаҳоро зарур шуморидааст.

-дар асоси адабиёти ҷуғрофӣ ва таърихӣ муайян намудани масоили ҷуғрофӣ ва таърихӣ ноҳияи Данғар;

-омӯзиши анъанаи ҷашни Наврӯз дар Данғара дар давраҳои шуравӣ ва истиқлолият;

-таҳлили маросими хонадоршавӣ дар Данғара;

-муайян намулани маросими таваллуди кӯдак;

-мушаххас намудани расму анъанаҳои азодорӣ;

-муайян намудани намудҳои варзиш, бозиҳои серҳаракат ва мавсимӣ дар ноҳияи Данғара;

-таҳлили бозиҳои бачагону наврасони ноҳияи Данғара

3. Навгониҳои илмӣ таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки бори нахуст ба доираи илмӣ таҳқиқоти диссертатсионие пешниҳод мегардад, ки он ба таҳқиқи баррасии расму анъанаҳо ва бозиҳои мардумии ноҳияи Данғараи Ҷумҳурии Тоҷикистон бахшида шуда, дар он ҳаёти иқтисодию иҷтимоӣ ва маданияи мардуми ин ноҳия ба таври мукамал мавриди таҳқиқ қарор ёфтааст. Дар он аҳамияти расму анъанаҳо ва бозиҳои мардумӣ дар алоҳидагӣ баррасӣ мегардад. Инчунин, расму анъанаҳо ва бозиҳои мардумӣ ҳамчун омилҳои таъсиргузор ба ҳаёти мардум мавриди омӯзиш қарор ёфта, сифатҳои иҷтимоии сокинони ноҳия дар ҳаёти ҷамъиятӣ ва робитаи ногузастанӣ доштан бо анъанаҳои бозиҳои суннатии тоҷикон таҳлил мегардад.

4. Аҳамияти илмӣ назариявӣ ва амалии таҳқиқот аз он иборат мебошад, ки ин рисола бори аввал мукамал ва мушаххас дар бораи расму анъана ва бозиҳои мардумие, ки дар байни сокинони ноҳияи Данғара паҳн гардидаанд, маълумоти муфид додааст. Ахбори дақиқ оид ба мардумшиносӣ дар ноҳияи Данғара ва умуман минтақаи Кӯлоб хеле кам дастрасанд ва ин рисола метавонад барои пажӯҳишгарон маводи дилхоҳ пешкаш намояд. Илова бар ин, натиҷаҳои, ки дар ин рисола ба даст оварда шудаанд, метавонад барои иҷрои таҳқиқотҳои мардумшиносии дигар минтақаҳои Тоҷикистон мавриди истифода қарор гиранд. Инчунин, мавод ва хулосаҳои онро метавон дар аснои навиштан ва омода намудани дастури воситаҳои гуногуни таълимӣ дар бахшҳои мардумшиносии фанҳои таъриху география, этика, эстетика ва фарҳангшиносӣ мавриди истифода қарор дод.

5. Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар он ба назар мерасад, ки муаллифи диссертатсия дар истифодаи маводи зиёди бойгонишуда ҳамчун сарчашмаи муътамад мустақиман ширкат варзидааст. Тамоми зинаҳои таҳқиқот бобати расидан ба ҳадафҳои гузошташуда аз ҷониби муаллиф гузаронда шудааст. Аз ҷумла: таҳияи мавзӯ, асосноккунӣ, мубрамияти он, мақсади гузошташуда ва иҷрои вазифаҳои он. Муаллиф дар ҷамъоварӣ, коркард ва таҳлили маълумоти оморӣ, коркарди самтҳои асосии такмилдиҳии таҳлил, усулҳои баҳодихӣ саҳми худро гузоштааст. Хулоса ва пешниҳодҳои илмиро ба даст оварда, дар асоси онҳо мақолаҳои илмӣ омода нумуда, рӯйи чоп овардааст.

6. Диссертатсия тибқи талаботи банди 51 Низомномаи шурои диссертатсионӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267) мутобиқ буда, дар шуъбаи Мардумшиносӣ, этнология ва антропологияи Институти таърих, бостоншиносӣ ва мардумшиносии ба номи А. Дониши АМИТ иҷро гардидааст. Диссертатсия дар шуъбаи мазкур муҳокима ва барои Ҷимоя дар шурои диссертатсионии 6D.KOA-093 назди Институти таърих, бостоншиносӣ ва мардумшиносии ба номи А. Дониши АМИТ тавсия дода шудааст.

7. Хулоса дар ҷаласаи шуъбаҳои мардумшиносӣ, этнология ва антропологияи Институти таърих, бостоншиносӣ ва мардумшиносии ба номи А. Дониши АМИТ қабул гардида, баҳои объективонаи диссертатсияро дар бар гирифта, мусбӣ мебошад.

8. Диссертатсия ба талаботи бандҳои 31, 33, 34, 35 ва 37 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудааст, мувофиқат мекунад.

Диссертатсияи пешниҳодшуда яке аз самтҳои муҳим дар соҳаи таърихи ватанӣ ба шумор меравад, ки он бо забони давлатӣ омода ва таҳия гардидааст.

9. Мавзӯ ва мазмуни диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси: 07.00.07 - Мардумшиносӣ, этнология ва антропология, ки вобаста аз он ба шурои диссертатсионӣ мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 03-юми декабри соли 2021, №349 ҳуқуқи қабул ва баррасии диссертатсияҳо барои Ҷимоя дода шудааст, мувофиқат менамояд. Ҳамзамон, таҳқиқот ба талаботи Феҳристи ихтисосҳое, ки аз рӯи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дараҷаҳои илмӣ дода мешаванд ва бо қарори Раёсати комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 марта соли 2025, №4 тасдиқ шудааст, мувофиқат мекунад.

10. Натиҷаҳои асосии таҳқиқот 14 мақолаи илмӣ, аз онҳо 7 мақола дар маҷаллаҳои (нашрияҳои) илмӣ тақризшавандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба табъ расонида шудаанд. Дар интишорот натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳои таҳқиқот ва тавсияҳои муаллиф инъикоси худро ёфтаанд. Теъдоди маводи ҷопшуда ба талаботи банди 34 ва 35-уми Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ мувофиқ мебошад.

11. Дар диссертатсияи Салимзода Фатҳиддин Файзиддин истифодаи мавод бидуни иқтибос ба муаллиф ё маъхаз мавҷуд набуда, ҳамаи сарчашмаҳои истифодашуда бо ишора ба муаллиф ё маъхаз тавассути иқтибос ба расмӣ дароварда шуданд, ки аз риоя шудани талаботи банди 37-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ гувоҳӣ медиҳад.

Асолати матни диссертатсия 91,44% аз ҳаҷми умумии кор ифода мекунад, ки бо маълумотнома тасдиқ карда шудааст. Иқтибосҳо ба расмӣ дароварда шуданд.

12. Дар диссертатсия ва дигар ҳуҷҷатҳои пешниҳоднамудаи Салимзода Ф.Ф. маълумоти ғайрисаҳеҳ, аз ҷумла дар бораи корҳои аз тарафи довталаб ҷопнагардида мавҷуд нест.

Комиссияи эксперти диссертатсияи Салимзода Фатҳиддин Файзиддин дар мавзӯи «Расму анъанаҳо ва бозихҳои мардумии минтақаи Кӯлоб дар замони шуравӣ ва истиқлолият (дар мисоли ноҳияи Данғара)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои таърих аз рӯи ихтисоси 07.00.07 - Мардумшиносӣ, этнология ва антропология баррасӣ намуда, дар асоси талаботи банди 60 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267)

ҚАРОР ҚАРД:

1. Диссертатсияи Салимзода Фатҳиддин Файзиддин дар мавзӯи «Расму анъанаҳо ва бозихҳои мардумии минтақаи Кӯлоб дар замони шуравӣ ва истиқлолият (дар мисоли ноҳияи Данғара)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои таърих аз рӯи ихтисоси 07.00.07 - Мардумшиносӣ, этнология ва антропология ба ҳимоя қабул карда шавад.

2. Комиссияи эксперти муҳаққиқони зеринро, ки корҳои илмӣ-таҳқиқашон ба ихтисоси 07.00.07 - Мардумшиносӣ, этнология ва антропология мувофиқат доранд, ба ҳайси **муқарризони расмӣ** пешниҳод менамояд:

- Қаҳҳор Расулиён - доктори илмҳои таърих, профессори кафедраи таърихи халқи тоҷики Донишгоҳи миллии Тоҷикистон;

- Сафаров Холмад - номзади илмҳои таърих, Донишгоҳи давлатии шаҳри Кӯлоб ба номи А. Рудақӣ.

3. Ба сифати муассисаи пешбар Муассисаи давлатии “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи Бобочон Ғафуров” тавсия дода шавад.

4. Барои ҷойгир намудани эълон оид ба ҳимояи диссертатсия дар сомонаҳои Институти таърих, бостоншиносӣ ва мардумшиносии ба номи А. Дониши АМИТ ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон розигӣ дода шавад.

5. Барои ҷопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис ва ирсоли он ба суроғаҳои таъиншуда иҷозат дода шавад.

Раиси комиссияи эксперти:

доктори илмҳои таърих, дотсент

Аъзои комиссияи эксперти:

доктори илмҳои таърих

номзади илми таърих, дотсент

Тиллоев С.С.

Кобилова Б.

Сайнаков С.

«16» 10 с. 2025